

**Общинска програма за управление на дейностите по
отпадъците**

**Община Копревщица
2008г.**

Съдържание

Глава I. Въведение	3
Глава II. Обща характеристика на района	4
<u>1.</u> Географска и историческа характеристика на общината	4
<u>2.</u> Административно - териториална и социално - икономическа характеристика	6
<u>3.</u> Екологична характеристика	8
Глава III. Управление на дейностите по отпадъците	9
1. Съществуващото положение	10
2. Обхват на програмата	12
3. Цели	12
4. Принципи	13
5. Формулиране на проблемите	14
6. Подходи за постигане на целите	14
Глава IV. Финансово - икономически анализ на дейностите по третиране на отпадъците	15
Глава V. План за действие	16
Глава VI. Очаквани резултати от реализацията на програмата	17
Глава VII. Заключение	18
Глава VIII. Използвани съкращения	18

Глава I. Въведение

Съгласно националното и европейското законодателство се изисква разработването на програми за управлението на отпадъците на национално и местно ниво. Законът за управление на отпадъците поставя срок за съобразяване на общинските програми с нововъведените нормативни изисквания.

Общинската програма за управление на дейностите по отпадъците се разработва на основание чл.29, ал.1, т.1 от ЗУО /Закон за управление на отпадъците/, обн. ДВ, бр. 86 от 30 септември 2003 г.. Програмата отчита, че отпадъците са риск за човешкото здраве и околната среда. Тя цели екологосъобразно управление на отпадъците на територията на Община Копривщица. Програмата е инструмент за подобряване организацията за управлението на отпадъците в общината.

Общинската програма за управление на дейностите по отпадъците на Община Копривщица се съобразява с нормите на Националното и Европейското законодателство, касаещо управлението на отпадъците. Основните нормативни актове на Европейският съюз и българското законодателство, свързани с програмата са:

- Рамкова Директива 75/442/ЕЕС за отпадъците
- Директива 91/689/ЕЕС за опасните отпадъци
- Директива 99/31/ЕС за депониране на отпадъци
- Директива 75/439/ЕЕС за обезвреждане на отработени масла
- Директива 86/278/ЕЕС за изискванията за опазване на околната среда и в частност на почвите в случаите на употреба на утайки от ПСОВ в селското стопанство
- Директива 91/157/ЕЕС за батериите и акумулаторите, съдържащи някои опасни вещества
- Директива 94/62/ЕС за опаковките и отпадъците от опаковки
- Директива 2000/53/ЕС за излезлите от употреба моторни превозни средства
- Директива 2002/96/ЕО за отпадъците от електрическо и електронно оборудване
- Закон управление на отпадъците (2003 г.)
- Закон за опазване на околната среда (2002)
- Закон за устройство на територията
- Закон за местните данъци и такси
- Закон за здравето
- Закон за опазване на земеделските земи
- Наредба № 9 за реда и образците, по които се предоставя информацията за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публичен регистър на издадените разрешения, регистрационни документи и на закритите обекти и дейности (2004 г.)
- Наредба № 7 за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци (2004 г.);
- Наредба № 8 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (2004 г.)
- Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти (2005 г.)
- Наредба за реда и начина на оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието (2004 г.)
- Наредба за изискванията за пускане на пазара на батерии и акумулатори и за третиране и транспортиране на отпадъци от батерии и акумулатори (2005 г.)

- Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки (2004 г.)
- Наредба за изискванията за третиране на отпадъците от моторни превозни средства (2004 г.)
- Наредбата № 3 за класификацията на отпадъците
- Наредба за изискванията за пускане на пазара на електрическо и електронно оборудване и третиране и транспортиране на отпадъци от електрическо и електронно оборудване (2006 г.)

Анализирано е съществуващото състояние по управлението на отпадъците, на база на което са идентифицирани проблемите и са формулирани целите. Разработен е План за действие, в който са посочени необходимите мерки и необходимите финансови средства за обезпечаване на програмата. Изпълнението на мерките и действията по програмата се отчитат ежегодно и подлежат на актуализация в процеса на осъществяването ѝ.

Глава II. Обща характеристика на района

I. Географска и историческа характеристика на общината.

Община Копривщица е разположена в Същинска Средна гора в административните граници на Софийска област и Югозападния район за планиране. Местоположението ѝ е периферно за Софийска област, но с общи граници с Пловдивска и Пазарджишка области и шест общини (Пирдоп, Антон, Карлово, Хисаря, Стрелча и Панагюрище). Общината е 17-та по големина на територията на областта от общо 22 общини. Уникалността на местоположението се определя от природната област, в която попада общината – Средногорието. Територията на общината е в границите на водосбора на р.Тополница, средната надморска височина за територията на общината е 1172м., а на самият град е 1060м. Разположението на общинският център – гр.Копривщица, който е единственото селище в общината е в северната част на територията по течението на р.Тополница. Тези различия в природният комплекс оказват влияние върху развитието и специализацията на стопанството. Съществуващата отдалеченост и изолираност на града се компенсира с приоритетно развитие на транспортната инфраструктура и други мерки. Площта на общината е 139,165 км².

На северозапад и север община Копривщица граничи с община Пирдоп и община Антон. В тази част границата се пресича от подбалканският железен път и от първокласният път София – Бургас.

Източната граница я отделя от общините Карлово и Хисаря, които са част от област Пловдив. Граница с община Карлово не се пресича от транспортна инфраструктура, поради полупланинският релеф, а границата с община Хисаря се пресича от третокласен път, преминаващ край хижа „Барикадите“ за с.Кръстевич.

Южната и югозападната граница на община Копривщица я отделя от община Стрелча и Панагюрище, които са в границите на област Пазарджик. Тя е пресечена от второкласен път Копривщица – Стрелча.

Съвременната структура на главните пътища е обусловена от релефа и речната мрежа в общината, които определят направлението север – юг като приоритетно при връзките на стопанството и социалният живот с много селища от съседни общини и областни центрове.

Преобладава котловинно – хълмист и планински тип релеф. В югозападната и югоизточната част на общината, над обширни плоски била се открояват върховете

Буная (1572м.н.в.) и Богдан (1604м.н.в.). В горното течение на р.Тополница се простира добре обособеното Копривщенско долино разширение с около 1000м.н.в., където се простира и гр.Копривщица.

Местоположението на общината определя доминирането на умерено – континенталния тип климат, а в районите с над 1000м.н.в. и на планински тип климат.

Средно годишната температура на територията на общината е 6-8°C. Средната януарска температура е около -4°C, а средната юлска е около 16°C.

Годишните валежи на територията на общината са в диапазона 600 – 800мм. Основен максимум – през месеците май – юни и минимум през февруари. Продължителността на снежната покривка е около 6 месеца и обхваща периода от ноември до април.

Преобладават северозападните, западните, североизточните и източните ветрове, които могат да бъдат причина за пренос на атмосферни замърсители от територии на съседни общини. Средната годишна скорост на вятъра е 1,9м/сек., най-голяма е средно месечната скорост през зимата.

По голямата част от територията на общината е заста от гори от обикновен бук, които са приспособени най-вече към по - влажни местообитания. Като отделни петна в буковите гори са разпространени тревни формации. В централните части на територията на общината се срещат площи, засти от изкуствени насаждения от бял бор, както и селскостопански площи, изградени на мястото на гори от обикновен бук. Днес значителна част от тях са превърнати в пасища.

Животинският свят е изключително разнообразен и е представен от бозайници – зайци, благороден елен, сърни, вълци, лисици, дива котка, язовци, дива свиня, белки, черен нор, невестулки, катерици, чакал и др. От птиците – гривяк, гургулица, яребица, пъдпъдък, керкенец, кос, дрозд, кукувица, кълвач, славей, синигер, козодой, чучулига, орел, сокол, бухал, кукумявка, врана, прилеп и др. Водите на р.Тополница се обитават от пъстърва, мряна, клен, речен кефал и кротуша.

Настоящият модел на туристическо предлагане в общината се основава на културно – историческото наследство, завещано от славното минало на града. То формира първоначалното туристическо предлагане, свързано с интереса към миналото не само на града, но и на големите българи – патриоти, родени, живели и творили тук. Най – привлекателните обекти в Копривщица са от възрожденската архитектура.

Будни копривщеници вземат участие в Първата българска легия, четите на Панайот Хитов, Хаджи Димитър и Стефан Караджа, Христо Ботев. През 1870г. Левски основава тук таен революционен комитет. Копривщица дава на България Любен Каравелов, Петко Каравелов, Димчо Дебелянов, Г. Бенковски, Т. Каблешков и др. Копривщица става люлка на Априлското въстание от 1876г. От тук тръгва кървавото писмо на Тодор Каблешков, тук гръмва първата пушка срещу поробителя. Копривщеници взимат участие в българското опълчение и Руско-турската освободителна война, в Сръбско-българската война, Илинденско - Преображенското въстание, Балканската война. Копривщица играе първостепенна роля в епохата на българското Възраждане. Първото килийно училище тук е открито още през 1810 година. Главен учител става Неофит Рилски. През 1846г. със съдействието на Найден Геров се отваря първото в страната класно училище, а през 1850г. - и девическо училище. Бележити просветители, книжовници и писатели от Копривщица са Найден Геров, Йоаким Груев, Веселин Груев, Христо Пулеков, Любен Каравелов, Найден Попстоянов. Дарителството е отличителна черта на тогавашните копривщеници. Те строят чешми, църкви, училища. Помагат със свои средства за издръжка на манастира и изписването им, за печатане на книги. От 1965 година Копривщица е постоянен

домакин на съборите на народното творчество, които се провеждат на всеки пет години в местността "Войводенец".

С постановление на Министерският съвет през 1952г. и 1971г. Копривщица е обявена последователно за град – музей и архитектурно – исторически резерват. С национално значение са Гърковата къща, Кантарджиевата къща, Маджаровата къща, Старирадевата къща. От времето на 19в. са родните къщи на Найдено Геров, сем. на Чалъкови, Хаджи Вълко, Георги Бенковски, Бъзеви, Маркови, Петко Доганов. От този период са и двете църкви в града. Други къщи с национално значение от 19в. са Каблешковата, Лютовата, Ослековата, Каравеловата, Дебеляновата и на Георги Бенковски, които са превърнати в къщи – музеи. На територията на града са изградени и редица каменни и сводести мостчета, порти и чешми, които допълват възрожденската атмосфера. Към тях се отнася и един от най – старите запазени архитектурни обекти – Керековата чешма от 1757г.

Културното наследство в гр.Копривщица включва 388 архитектурни, исторически, художествени и етнографски паметници.

2. Административно - териториална и социално - икономическа характеристика

През последните години благодарение на общия икономически растеж в страната и по специално дейностите, свързани с вътрешният и международен туризъм, икономиката на общината се развива по – динамично, безработицата се запазва относително ниска спрямо страната. По данни на Дирекция "Бюро по труда" гр.Пирдоп равнището на безработица за периода от 01.01.2007г. до 31.08.2008г. е както следва:

2007г.

Месец	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Общ брой	80	81	71	79	71	65	58	49	54	56	52	67
%безработица	6,21	6,28	5,51	6,13	5,51	5,04	4,5	3,8	4,19	4,34	4,03	5,2

2008г.

Месец	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Общ брой	67	72	78	66	66	67	58	59
% безработица	5,20	5,59	6,05	5,12	5,12	5,20	4,50	4,58

Образователното ниво на населението на община Копривщица е високо. Това е фактор, благоприятстващ развитието на основните сфери на социално – икономическия и културният живот. В общината функционират едно СООУ и една ЦДГ, общината не разполага с детска ясла.

Етническата структура на населението на общината е резултат от културно – историческите условия, в които се е развивал гр.Копривщица и неговите околности. Тези фактори са формирали съвременния етнически облик на населението, където като българи се самоопределят 100% от населението.

Водоснабдяването на гр.Копривщица се осъществява от два броя речни водохващания и няколко каптажа. Два каптажа на р. Въртопска са изградени през 1968г. на кота 1320,66 в Стара планина. Водата от тях по гравитачен път достига до напорния водоем. Речното водохващане на р. Ширинейска, изградено през 1995г. се намира на около 3км. югозападно от града (кота 1086). Водата по гравитачен път достига до напорен водоем. Водопроводната мрежа на общината е физически и

морално остаряла. Това е основна причина за значителен брой аварии, значителни разходи за поддръжка на мрежата и големи загуби на вода. В общината 100% от населението е свързано с централна канализация, като отпадните води директно се заустват в р.Тополница. В момента се изгражда градска пречиствателна станция за отпадни води. Предвижда се и изграждането на пречиствателна станция за питейни води.

Делът на държавната и общинската земя са доминиращи. Държавни са над 26% от земите, а общинските надхвърлят 54%.

В община Копривщица се развиват дейности от основните икономически сектори, основани на броя и квалификацията на човешките ресурси, натрупаният производствен опит и традиции, природното и културно наследство.

Услугите в общината са представени от културно – познавателния туризъм, търговията и ремонта. В този сектор са заети около 40% от икономически активното население, като той осигурява най – голяма част от приходите на населението и общината.

Селското стопанство е със значителен дял в структурата на общинската икономика, като се наблюдава тенденция към увеличаване както на броя наети в сектора, така и на броя на фирмите, регистрирани като земеделски производители. Характерно за общинската икономика е непрекъснатото нарастване на частния сектор, който създава над 95% от произвежданата брутопродукция в общината. От общия брой на фирмите, регистрирани със седалище гр.Копривщица преобладават едноличните търговци.

Земята със селскостопанско предназначение се формира от посевните площи, трайните насаждения, постоянно затревените площи и др. През 2008г. общият селскостопански фонд възлиза на 55444дка. От тях 25% са ниви, трайните насаждения са под 1%. В землището почвите са неплодородни, затова в отрасловата структура на земеделието преобладава отглеждането на картофи, ръж, малини, арония, шипки, ливади и пасища.

Развитието на селското стопанство за периода до 2013г. ще се насочи към повишаване на ефективността при отглеждането на традиционните култури за района (картофи и ръж). Съществуват благоприятни предпоставки за стоково отглеждане на билки, гъби, създаване на масиви от малини, къпини и др. трайни насаждения, които могат да плододат рентабилно в полупланинския климат на общината.

От стопанисваната земя делът на ливадите и пасищата надхвърля 64%, което предопределя водещото развитие на животновъдството.

Установен е интерес към отглеждане на птици, зайци и пчелни семейства.

Значителните горски масиви в размер на 58% от територията са ресурс за развитие на ловния туризъм и дърводобива.

Възможностите за развитие на туризма в общината са свързани с ресурсите на природния комплекс, включително климатичният комфорт и съхранената природна среда, богатото културно – историческо наследство, изградените бази за настаняване и хранене и инфраструктурата. В гр. Копривщица се намират 6 музея (на територията на Софийска област са 13). Много къщи в града се преустройват в семейни хотели и механи. Съществува възможност за традиционният културно – познавателен туризъм, за по – пълното усвояване на предимствата на географското положение, за функционалното използване на рекреационно – климатичния комфорт.

За развитието на туризма в общината ще помогне и комбинирането на културно-познавателният, маршрутният, екологичният туризъм, а на по - късен етап и ски – туризъм.

Община Копривщица свързва икономическия и социалният растеж с възможностите за относително пълна трудова заетост на работната сила, както и за рязка промяна на качеството на живот на населението. Органите на местната власт и неправителствените организации са институциите, които създават благоприятна среда за труд, обитаване и отпих, и осигуряват допълнителен ефект от това взаимодействие. Жителите на общината са привързани към своя роден край и съхраняват традициите и опита на своите предшественици. Същевременно те оценяват и използват възможностите на научно – техническия прогрес и големите предимства на евроинтеграционните процеси за постигане на икономически и социален напредък.

3. Екологична характеристика

Землището на община Копривщица попада в програмата Natura 2000. В землището на община Копривщица попада поддържан резерват „Богдан“, защитена местност „Барикадите“, природна забележителност „Смиловене“ и местността „Донкина гора“. Територията на общината се характеризира с голямо флористично и фаунистично разнообразие. По планинските поляни се срещат различни лечебни растения и много други растения.

- **Води:** Основните речни системи, които протичат през територията на общината са р.Тополница, ляв приток на р.Марица и р.Стрелченска Луда Яна, ляв приток на р.Луда Яна. На територията на общината, съгласно Заповед РД – 192/ 11.05.1998г. на Министерът на околната среда и водите е определен един пункт за контрол качеството на повърхностните води, като част от Националната система за мониторинг на околната среда – Пункт 325 (р.Тополница под гр.Копривщица). Той се явява един от пунктовете, които са фонове за страната и в които пробонабирането се осъществява сезонно – четири пъти годишно. Оценката на състоянието на повърхностните води се извършва въз основа на Наредба №7 / 1986г., която нормира замърсяването с различни вещества. Проектната категория на р.Тополница на територията на общината е както следва:
  - р.Тополница до гр.Копривщица – I категория
  - р.Тополница след гр.Копривщица – II категория (Заповед № РД – 272/03.05.2001г.)

В заключение може да се каже, че протичащите на територията на общината реки са в добро екологично състояние.

Общината е бедна на подземни води. На територията ѝ не се разкриват водоносни хоризонти I и 3. на територията на общината няма изградени пунктове за наблюдение състоянието на подземните води.

- **Качество на атмосферния въздух:** На територията на общината не са изградени пунктове, като част от НАСЕМ за контрол на качеството на атмосферния въздух. Съгласно изискванията на Наредба №7 към Закона за чистотата на атмосферния въздух, ДВ бр.45/03.05.1999г., община Копривщица (чл.30, ал.1, т.4) се отнася към районите, в които нивата на замърсителите (азотен двуокис, серен двуокис и ФПЧ) не превишават долните оценъчни прагове. Количеството на емитираните замърсяващи вещества в атмосферата на територията на община Копривщица е незначително. Всички домакинства използват дърва за битово отопление, но емисиите на вредни вещества в резултат на битовите горивни процеси са незначителни.

Потенциални източници на въздействие върху качеството на атмосферния въздух са разположени на територията на съседните общини – Златица, Пирдоп и Панагюрище. Те са райони, в които са регистрирани превишения на съответните норми на вредни вещества.

- **Шум:** Шумът е фактор, водещ до замърсяване или увреждане на околната среда. В момента няма данни за замърсяване на територията на община Копривщица, в резултат на шум от автомобилния транспорт и локални източници (заведения, търговски обекти и др.).
- **Почви:** Основните почвени типове разпространени в община Копривщица са кафявите горски почви, канелено – подзолисти и планинско – ливадни почви. На територията на общината няма изградени постоянни пунктове за наблюдение замърсяването на почвите с тежки метали, като част от НАСЕМ. Като се има в предвид специализацията на земеделието в общината и факта, че през последните години развитието му не е така интензивно, както и незначителната площ на напояваните площи с водоизточник р.Тополница, може да се каже, че липсва замърсяване на почвите, в резултат дейността на селското стопанство в общината.
Потенциален източник на замърсяване на почвите с тежки метали се явява автомобилния трафик. Очаква се той да нараства с развитието на туризма в общината.
Не са регистрирани изменения в киселинността на почвите, които са разпространени в землището на общината.
Преобладава слаба степен на почвена ерозия на територията на общината.
- **Полезни изкопаеми:** На територията на община Копривщица няма територии, на които да се добиват полезни изкопаеми.
- **Гори:** Общата площ на горите се оценява на 81341 дка (58,57%) от територията на община Копривщица. Преобладават широколистни букови и дъбови гори. Територията на общината попада в IV район (част от националната и европейска мрежа за мониторинг, съгласно Международната програма за оценка на ефектите на въздушното замърсяване върху горите) и има изградена пробна площадка за оценка на широколистните гори. Степента на увреждане е между 11-25%.
Озеленените площи възлизат на 7584 хектара.

Глава III. Управление на дейностите по отпадъците

Органите за управление на отпадъците в Община Копривщица са Кметът на Общината и Общинския съвет.

Кметът на Общината, съгласно ЗМСМА, ЗООС и чл.16 от ЗУО организира управлението на дейностите по отпадъците, образувани на нейна територия, съобразно изискванията на този закон и наредбата по чл.19, и отговаря за:

1. осигуряването на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
2. събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;

3. почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии, предназначени за обществено ползване;
4. избора на площадка, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци или на други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови или строителни отпадъци;
5. разделното събиране на битови отпадъци, включително отпадъци от опаковки, като определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и сортиране на отпадъците от опаковки;
6. организирането и прилагането на система за разделно събиране на излезлите от употреба луминисцентни и други лампи съдържащи живак;
7. организирането на дейността по събирането и съхраняването на излезли от употреба моторни превозни средства на площадките за временно съхраняване;
8. предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища;
9. определянето на места за смяна на отработени моторни масла и информиране на обществеността за това;
10. определянето на места за поставяне на съдове за събиране на негодни за употреба батерии.

Общинският съвет приема наредба, с която определя условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови, строителни и масово разпространени отпадъци на своя територия, разработени съгласно изискванията на този закон и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, както и заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на Закона за местните данъци и такси.

1. Съществуващото положение

Анализът на съществуващото състояние е направен на база наличната информация за отпадъците в общината, която се събира от съответните длъжностни лица в Общинска администрация и ежегодно се предава в РИОСВ – София. За оценка на съществуващото състояние са използвани обобщени данни за последните 5 г., а именно периода: 2003-2007 г.

Община Копривщица има изградена площадка за ТБО, въведена в експлоатация 1990г. Собствеността на земята е общинска, частна, съгласно акт за общинска собственост № 174 / 10.10.2005г. на основание чл.2, ал.1, т.1 от ЗОС. По проект депото за ТБО ще се ползва до 2015г. Площадката за депониране на ТБО се намира в м."Орлов камък", разположена на разстояние 3км., южно от града, по пътя за гр.Стрелча и заема необработваема земя с площ от 33 дка. Община Копривщица има организирано сметосъбиране и сметоизвозване, което се извършва от фирма-концесионер. Фирмата-концесионер освен тези дейности извършва и почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии, предназначени за обществено ползване; поддържане, експлоатация и мониторинг на депото за битови и строителни отпадъци.

В Община Копривщица са генерирани следните общи количества отпадъци по видове, за всяка година, както следва:

Количества генерирани отпадъци за периода 2003-2007 г.

Таблица 1

година	генерирани отпадъци			
	Битови отпадъци	Строителни отпадъци	Производствени отпадъци	Опасни отпадъци
	тона /т./	куб м. /м ³ /	тона /т./	тона /т./
2003г.	1400	-	-	-
2004 г.	1420	-	-	-
2005 г.	1390	-	-	-
2006 г.	1430	-	-	-
2007 г.	1465	-	-	-

Забележка:

-*Генериране на производствени отпадъци:* Промислената структура се формира от предприятията за дървопреработка, преработка и производство на храни (млекопреработвателно предприятие), шивашка промишленост и строителство. На общинското депо гр.Копривщица няма депонирани производствени отпадъци.

-*Генериране на опасни отпадъци:* Отпадъци с код 20.01.21 - луминисцентни лампи и други осветителни тела, съдържащи живак не са регистрирани. Опасни отпадъци с код 20.01.19 - пестициди - препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност са натрупани в неохраняем склад. Количеството им е 800кг, твърди.

-*Генериране на строителни отпадъци:* Строителните отпадъци се сформират от строителството, ремонт и реконструкция на сгради и др. обекти. Единствените данни за депонирани строителни отпадъци са в размер на 20м³ през 2002г.

-*Генериране на битови отпадъци:* Битовите отпадъци се формират от жизнената дейност на хората, количеството и състава им зависят от мястото на образуване, от стандарта на живот на населението и неговата култура, степента на благоустроеност, начина на отопление и други фактори. През последните години на отчетния период се наблюдава тенденция към плавно увеличаване количеството на отпадъците.

Оценката на количеството БО в Общината е относителна, тъй като на депото за ТБО липсва контролна везна за претегляне на приеманите отпадъци. Количеството на събраните отпадъци се отчита по броя отчетени курсове в зависимост от вместимостта /обема/ на транспортните съдове за отпадъци.

Тегловният процент на рециклируемите отпадъци от общото количество битови отпадъци е както следва:

- Хартия 6%
- Пластмаси 6%
- Стъкло 4%
- Метал 1%

В Община Копривщица има организирана система за разделно събиране на отпадъците, която работи от 2008г.

Анализът на количеството рециклируеми отпадъци от опаковки от пластмаса, хартия и стъкло се извършва от фирмата за разделно събиране, съхранение, транспортиране, сортиране и обработка на отпадъци от опаковки, като се очаква да се генерират следните количества рециклируеми отпадъци на година:

- Хартия и картон – 46т.
- Пластмаси – 46т.
- Стъкло – 31т.

Метали – 8т

При събираемост през 2008г. 33% се получават следните количества:

Хартия и картон – 15т.

Пластмаси – 15т.

Стъкло – 10т.

Метали – 3т

След въвеждането на организираната система за разделно събиране на отпадъците, количеството отпадъци, постъпващи в общинското депо за ТБО е намаляло.

2. Обхват на програмата

Програмата обхваща най-важните проблеми, произтичащи от съществуващото състояние на отпадъците на местно ниво, а именно:

- увеличаване количеството на образуваните отпадъци
- извършване на организирано сметосъбиране и сметонизоване
- внедряване на система за разделно събиране и оползотворяване на рециклируемите отпадъци, както и организиране на система за разделно събиране на опасни отпадъци, генерирани в бита
- наличие на нерегламентирани сметища
- недостатъчни познания и мотивация в населението и слабо участие на обществеността

3. Цели

Целите на настоящата програма са формирани в контекста на Националната програма за управление на дейностите по отпадъците:

- намаляване количеството на образуваните отпадъци;
- увеличаване на количеството рециклирани и оползотворени отпадъци;
- подобряване организацията по събиране и транспортиране на твърдите отпадъци;
- екологосъобразно обезвреждане на отпадъците;
- предотвратяване и намаляване на риска от старите замърсявания с отпадъци;
- правно регулиране на управлението на отпадъците и ускоряване прилагането на законодателството и политиката в областта;
- прилагане на принципите "отговорност на производителя" и "замърсителят плаща";
- управление на специфични потоци отпадъци (батерии и акумулатори; МПС, автомобилни гуми и отработени масла; утайки от ГПСОВ; отпадъци от опаковки; биоразградими отпадъци);
- участие на обществеността.

Целта на местната политика е постигане на действителни резултати и привеждане на проблемите в решения. Основните цели, които се поставят пред местното самоуправление са:

1. Намаляване количеството на отпадъците - един от подходите е да се насочи вниманието на потребителите към стоки за многократна употреба, към продукти с

изразени екологични качества, както и да се търсят възможности за преработка и оползотворяване. Друг подход е отделяне на полезните компоненти от общия отпадъчен поток в домакинствата, обществените и търговските обекти и отделно събиране на опасни и специфични отпадъци. Трети подход е обвързване на такса смет с количеството на образуваните битови отпадъци и разходите за опазване на околната среда. Стимулиране на търговците да предлагат алтернативни на полиетиленовите (найлоновите) торбички.

2. Рециклиране и повторно използване на отпадъците - един от подходите е оптимизиране на системата за събиране и разделяне по видове на голямата за рециклиране отпадъци и повторна употреба на вещи и материали. Друг подход е насърчаване предлагането на стоки, произведени от отпадъчни суровини и материали.

3. Екологосъобразно обезвреждане на отпадъците - подходите са изграждане на екологосъобразно депо в съответствие със съвременните изисквания и норми за депониране; обединяване със съседните общини за изграждане на регионално депо, което да доведе до намаляване на относителните разходи за обезвреждане.

4. Намаляване риска от стари замърсявания с отпадъци - старите замърсявания независимо как са получени представляват голям риск за човешкото здраве и околната среда. Подходите са закриване на нерегламентираните сметища, рекултивация на терените, информиране на населението.

5. Участие на обществеността - привличане на обществеността при вземане на решения, свързани с отпадъците; контрол по действията на гражданите във връзка с безразборното изхвърляне на отпадъци; прилагане на принципа на "споделената отговорност" и "замърсителя плаща"; провеждането на кампании и проекти с участието на обществеността.

4. Принципи

Отпадъците са пряк замърсител на въздуха, водите и почвата и носят непосредствен риск за здравето на човека. Намаляването или ограничаването на замърсяването може да се осъществи с помощта на нови технологии, в подходяща икономическа среда. За това е необходимо нормативно уреждане и споделена отговорност на цялото общество в решаването на проблемите с ТБО. Основните принципи за управление на отпадъците, залегнали в международните правни актове, общата европейска и националната политика в тази област, както и основните принципи, на които се основава *Националната програма за управление на дейностите по отпадъците* са:

- устойчиво развитие (Закон за опазване на околната среда);
- принцип на предотвратяването и йерархия на управлението на отпадъците (Закон за управление на отпадъците);
- принцип на превантивността - предимство на предотвратяването на замърсяване пред последващо отстраняване на вредите, причинени от него (Закон за опазване на околната среда);
- принцип на самостоятелността при управление на отпадъците (Закон за управление на отпадъците, Национална програма за управление на дейностите по отпадъците);
- най-добри налични техники, неизискващи прекомерни разходи (Закон за управление на отпадъците, Закон за опазване на околната среда);

- "замърсителят плаща" и "отговорност на производителя" (Закон за управление на отпадъците);
- интегрирано управление на отпадъците (Закон за опазване на околната среда, Закон за управление на отпадъците);
- участие на обществеността (Закон за опазване на околната среда, Закон за управление на отпадъците).

Принципите, на които се основава Програмата за управление на дейностите по отпадъците на територията на Община Копривщица следват принципите, заложиени в Национална програма за управление на дейностите по отпадъците:

- Въз основа на принципът чиста и здравословна околна среда ще се осигури опазване на околната среда, чрез създаване на ефективна организация за събиране и извозване на отпадъците от населените места и фирмите; преустановяване на практиката на незаконното изхвърляне на отпадъци на произволни, неорганизираны за целта места; извършване на безопасно депониране или обезвреждане на отпадъците.
- Пълната отговорност предполага заплащане и на глоби, в случай на неизпълнение на регламентираните с нормативните актове задължения, включени в местните разпоредби. Този принцип включва в себе си взаимосвързаните помежду си принципи на "споделена отговорност" и "замърсителят плаща".
- Интегрираното управление на отпадъците включва очертаване на ясно определени цели, които стоят на основата на законови, технически, организационни и икономически мерки, идентифицирани източници на ресурси и определени отговорности на всички заинтересовани страни. Реализиране на целите чрез взимане на управленчески решения, което да гарантира икономическо и екологосъобразно управление на отпадъците.
- Рационалното използване на наличните суровинни ресурси ще доведе до изразходване на по-малко първични природни ресурси при запазване и дори повишаване на производствените капацитети и нивото на потреблението.

5. Формулиране на проблемите

Анализът на съществуващото положение направи възможно извеждането на основните проблеми на Община Копривщица по отношение на управлението на отпадъците. Формулирането на тези проблеми предоставя възможността да се планират задачите и да се подберат необходимите действия.

ОСНОВНИ ПРОБЛЕМИ:

- Увеличаване на количеството на образуваните отпадъци.
- Натоварване на околната среда с полезните компоненти от отпадъчния поток, които биха могли да се събират разделно с цел оползотворяване.
- Липсва разделно събиране на опасни отпадъци от домакинствата, на отпадъци от МПС, на отработени масла и луминисцентни лампи.
- Проблемът, свързан със събиране, преупаковане и транспортиране на пестициди за последващо обезвреждане.
- Наличие на нерегламентирани сметища в Общината.
- Приходите от такса "Смет" са недостатъчни, за да покрият всички разходи по дейностите по отпадъците.

- Необходимо е да се пристъпи към процедура за извозване и депониране на отпадъците в Регионално депо и поетапно закриване на депото на територията на Община Копривщица.
- Незаинтересованост и липса на мотивация в гражданите по правилното, екологосъобразно третиране на отпадъците, както и неблагоприятното влияние на тези отпадъци върху здравословното състояние на населението (особено децата) и компонентите на околната среда.

6. Подходи за постигане на целите

Решаването на проблемите на Община Копривщица във връзка с дейностите по управление на отпадъците се предвижда да бъде поетапно. Общинската администрация - гр. Копривщица има виждане за тактиката и за последователността на необходимите управленски решения с оглед постигане на съвременно управление на отпадъците. За постигане на целите ще се търси помощ от други местни и чуждестранни фирми и организации, неправителствени организации.

1. За третиране на твърди битови отпадъци и намаляване на риска от нерегламентирани сметища с отпадъци:

- осъществяване на мерки за подобряване на състоянието на общинското депо;
- почистване на нерегламентирани сметища и рекултивиране на замърсените терени;
- включване на Община Копривщица към регионално депо.

2. За намаляване на количествата на генерираните отпадъци и рециклирането им:

- насочване вниманието на потребителите към продукти с екологични качества и предпочитане на стоки за многократна употреба и/или възможността за преработка и допълнително оползотворяване; и положителните последици от разделното изхвърляне на отпадъци;
- отделяне на опасни и специфични отпадъци на обособени площадки (батерии, акумулатори, луминисцентни лампи, отработени моторни масла, излезли от употреба МПС, отпадъци от опаковки);
- създаване на система за компостиране на градински, животински и други органични отпадъци.

3. За правно и финансово регулиране на управлението на отпадъците:

- въвеждане на диференцирани норми, тарифи и такси за отпадъците, съобразно вида и количеството на генерирането им по принципа "замърсителят плаща";
- въвеждане на система от глоби и санкции за нарушаване на нормативните изисквания и разпоредби и упражняване на строг контрол по изпълнението им.

4. За включване на обществеността в дейностите по управление на отпадъците:

- обучение и разяснителни действия на всички възрастови групи от населението;
- пълна информация на обществеността и прозрачност на взетите решения;
- проучвания за общественото мнение и разговори с всички заинтересовани страни за мотивираното им участие в различни общински инициативи;

- контрол по действията на гражданите във връзка с безразборното изхвърляне на отпадъците.

Глава IV. Финансово - икономически анализ на дейностите по третиране на отпадъците

На основание чл.21, ал.1, т.7 от ЗМСМА и чл.66 от ЗМДТ и Решение № 19 / 18.12.2007г. на Общински съвет - Копривщица размерът на определените такси смет за физически лица е 4% и 10% за юридически лица.

Приходите и разходите за дейностите по уличната чистота, сметосъбиране, сметоизвозване, обработка и поддържане на депото за три последователни години са:

Година	Разходи	Приходи от събрани такси за битови отпадъци
2005г.	71630 лв.	50428 лв.
2006г.	95042 лв.	85085 лв.
2007г.	83581 лв.	77234 лв.

Глава V. План за действие

Общинският план за действие обхваща периода 2008-2013 г. Той е изработен в съответствие с изискванията на чл. 31 от Закона за управление на отпадъците. За разработването му са ползвани направените в преходните раздели анализи, оценката на съществуващото състояние на управлението на отпадъците в Община Копривщица. Планът за развитие на Община Копривщица 2005-2013г. Отговорностите по изпълнението на плана са на общинската администрация, но в своята дейност тя не може да постигне съществени резултати без съдействието на Общинския съвет, обществеността и медиите. По тази причина е важно информирането на обществеността и осигуряването на широко обществено участие в програмите по разделно събиране на отпадъците, намаляване на генерираните отпадъци, участие в кампании по почистване, идентифициране и ликвидиране на стари замърсявания и др. Дейността на общината по отношение на ТБО може да бъде подпомогната и от фирмите и производствените предприятия.

Общинският план за действие отразява стремежа на общинската администрация да приоритизира дейностите по отпадъците и да очертае общинската политика и стратегия на управлението им. Всички дейности ще се извършват поетапно и в съответствие с изискванията на националното и европейското законодателство.

Мерки	срок за изпълнение	Отговорни по изпълнение
Синхронизиране на местната нормативна уредба със законодателството, касаещо управлението на отпадъците	През целия период на програмата	Общинска администрация
Поетапно въвеждане на дейностите с отпадъци в съответствие с изискванията на националното и европейско законодателство	През целия период за реализация на програмата	Еколог на общината, Кмет на общината
Провеждане на медийни кампании за информиране на населението за управлението на битовите отпадъци и разделно събиране на отпадъци от домакинствата	През целия период за реализация на програмата	Общинска администрация
Въвеждане на разделно събиране в бюджетните учреждения и по домакинствата	От 2009г.	Еколог на общината, Кмет на общината
Създаване на кадастър на старите замърсявания на територията на общината и ликвидирането им с последваща рекултивация на терена	2009г.	Еколог на общината, Кмет на общината

Разработване на програма за обучение във връзка с реализирането на Общинската програма за управление на дейностите по отпадъците	2008г.	Еколог на общината, Кмет на общината
Инициране на широко обществено участие в кампанията "За чиста околна среда" на МОСВ	През целият период на програмата	Общинска администрация
Изготвяне на проект за оползотворяване на отпадъци от дървесина	До изтичане на периода	Еколог на общината, Кмет на общината
Компостиране на място - разработване на указания за компостиране на градински отпадъци и отпадъци от отглеждане на животни и др. биологични продукти и определяне на подходяща площадка за компостиране	До изтичане на периода за реализация на програмата	Общинска администрация
Изготвяне на проект за изграждане на съоръжения и технологии за оползотворяване на строителни отпадъци	До изтичане на периода	Еколог на общината, Кмет на общината
Проучване за разработване и въвеждане на система за събиране и обезвреждане на масово разпространени опасни отпадъци (батерии, люминесцентни лампи и др.)	До изтичане периода на програмата	Еколог на общината, Кмет на общината
Въвеждане на екологосъобразна система за събиране, съхраняване и транспортиране на акумулатори	До изтичане периода на програмата	Еколог на общината, Кмет на общината
Въвеждане на ограничения за депониране на отпадъци, подходящи за рециклиране	До изтичане периода на програмата	Еколог на общината, Кмет на общината
Изготвяне на Общински проект за определяне на такса "Бытов отпадък" в зависимост от количеството на изхвърлените отпадъци	До изтичане периода за реализация на програмата	Еколог на общината, Кмет на общината
Регламентиране правата, задълженията и отговорността на гражданите, като участници в процеса на управление на ТБО	През целият период за реализация на програмата	Общинска администрация
Изготвяне на проект за закриване на общинското депо за ТБО и последваща рекултивация на терена	При откриване на регионалното дело (или 2013г.)	Еколог на общината, Кмет на общината
Успешно включване към системата за експлоатация на регионално депо за ТБО	При откриване на регионалното дело	Еколог на общината, Кмет на общината

Забелжка:

1. За изпълнение на посочените цели в плана за действие ще бъдат използвани главно средства от общинския бюджет, както и ще се търси помощ от някои външни източници на финансиране - ПУДООС, Републикански бюджет, Национален доверителен екофонд, Програма ИСПА, Програма САПАРД, Програма ФАР, Европейски фонд за регионално развитие и др.
2. Необходимите финансови средства и инвестиционната програма ще бъдат уточнени допълнително при предварителните проучвания по реализацията на всяка една от посочените инициативи.
3. Контролът по изпълнение на настоящата програма ще се осъществява от следните лица и институции: Кмет на Община Копривщица, Общински съвет – Копривщица, Екологът при Община Копривщица, РИОСВ – София, МОСВ.
4. Поради ограничените финансови възможности на общината, една от първо етапните задачи на общинската администрация и Общинския съвет е да приведат принципите "замърсителят плаща" и "таксите трябва да покриват разходите по дейността" в действие.

Глава VI. Очаквани резултати от реализацията на програмата

Основните очаквани резултати от изпълнението на програмата са:

- Предотвратяване и намаляване на риска за човешкото здраве;

- Предотвратяване и намаляване замърсяването на околната среда;
- Подобряване чистотата на територията на Община Копривщица;
- Подобряване на условията за развитие на туризъм в общината;
- Достигане на европейски стандарти при управление на отпадъците;
- Намаляване потреблението на природни ресурси за сметка на вторичната преработка на отпадъците;
- Създаване на нови работни места.

Глава VII. Заключение

С реализирането на настоящата програма се цели разрешаването на проблемите, свързани с управлението на отпадъците в Община Копривщица. През периода 2008 г.- 2013 г. усилията ще се съсредоточат към хармонизацията на местната нормативна уредба с националното и европейско законодателство. През следващите години ще се наблегне към решаването на неотложни екологосъобразни задачи, рециклирането на отпадъците и информирането на обществеността в тези сфери и въобще към проблемите, свързани с управлението на отпадъците.

Предвижда се програмата да бъде финансово обезпечена със средства от ПУДООС, други национални източници, Европейския съюз, бюджета и други външни източници. Във връзка с това документът подлежи на усъвършенстване, допълване и актуализиране. Оперативното изпълнение на програмата ще бъде следено от представители на РИОСВ, респективно МОСВ. Актуализирането на програмата, включването на нови мерки и отчета за изпълнението ѝ ще се представят ежегодно пред Общински съвет - Копривщица, РИОСВ и респективно МОСВ. Периодично обществеността ще бъде информирана за резултатите от изпълнението на програмата, като същевременно ще се отчита и обществения отзвук относно по-нататъшното ѝ развитие.

Глава VIII. Използвани съкращения

ЗУО – Закон за управление на отпадъците
 ЗУТ – Закон за устройство на територията
 ЗООС – Закон за опазване на околната среда
 ПСОВ – Пречиствателна станция за отпадни води
 СООУ – Средно общообразователно училище
 ЦДГ – Целодневна детска градина
 ФПЧ – Фини прахови частици
 ТБО – Твърди битови отпадъци
 НАСЕМ – Национална Автоматизирана Система за Екологичен Мониторинг
 ЗМСМА – Закон за местното самоуправление и местната администрация
 ЗОС – Закон за общинска собственост
 ЗМДТ – Закон за местните данъци и такси

Програмата е приета на сесия на Общинския съвет - Копривщица с Решение № 139 от 16.10.2008.г.(Протокол №19).

Програмата влиза в сила от деня на приемането ѝ.

Председател.....

/И. Шилева-Пухова/

